

Lietuvos Respublikos Seimo valdybai

2026-09-16

siunčiama tik el. paštu priim@lrs.lt ir kiekvienam valdybos nariui

Kopijos:

Seimo Biudžeto ir finansų komitetui

Seimo Ekonomikos ir inovacijų komitetui

Seimo Sveikatos reikalų komitetui

Seimo Audito komitetui

Seimo Žmogaus teisių komitetui

Seimo Priklausomybių prevencijos komisijai

Seimo Jaunimo ir sporto reikalų komisijai

Seimo Antikorupcijos komisijai

KREIPIMASIS DĖL AZARTINIŲ LOŠIMŲ IR LOTERIJŲ RINKOS VALSTYBĖS REGULIAVIMO IR PRIEŽIŪROS PARLAMENTINIO TYRIMO

Ilgalaikiai duomenys ir naujai paskelbti 2026 metų I pusmečio Lietuvos azartinių lošimų ir loterijų rinkos rezultatai rodo sistemiskai prieš valstybės, vartotojų ir verslo interesus veikiančios Finansų ministerijos ir jai pavaldžios Lošimų priežiūros tarnybos veiklos rezultatus. Būtinai jų politinis vertinimas, taip pat turi būti sprendžiama dėl atskirų tarnautojų vaidmens ir asmeninės atsakomybės.

Asociacija Seimo valdybai jau yra teikusi rinkos duomenimis pagrįstas išvalgas¹. Tačiau ankstesnės sudėties valdančioji koalicija neskyrė tam pakankamai dėmesio, Seimo valdybos darbotvarkės jie nepasiekė, todėl **politinis padėties azartinių lošimų ir loterijų rinkoje, valstybės reguliavimo bei priežiūros pasekmių vertinimas nėra atliktas**. Nors Seimo Biudžeto ir finansų komitetas, Priklausomybių prevencijos komisija ir kiti struktūriniai padaliniai skiria dalinį dėmesį susijusiems klausimams, tačiau tik Seimo valdyba kaip kolegialus visus parlamento narius atstovaujantis valdymo organas turi reikiamus įgaliojimus inicijuoti valstybei žalingų procesų, juos inicijuojančių ir koordinuojančių institucijų bei jose klaidingus sprendimus priimančių valstybės tarnautojų veiklos **parlamentinį tyrimą**. Tokį procesą Asociacija ir siūlo pradėti pagal žemiau pateiktus duomenis ir faktus.

Dėl Finansų ministerijos ir Lošimų priežiūros tarnybos veikimo prieš valstybę

Pagal galiojančius teisės aktus būtent Finansų ministerija (toliau – **FM**) ir Lošimų priežiūros tarnyba (toliau – **LPT**) yra pagrindinės valstybės institucijos, kurios faktiškai formuoja ir įgyvendina valstybės politiką azartinių lošimų ir loterijų rinkoje. Todėl atsakingi šių institucijų darbuotojai yra asmeniškai atsakingi už teikiamus siūlymus, išvadas, jų vertinimus. Jų sprendimų pagrindu formuojamos ir keičiamos rinkoje teikiamų paslaugų rūšys, jų kiekis (faktinė rinkos struktūra), skatinamas naujų dalyvių atsiradimas arba esančių pasitraukimas.

FM ir LPT pastangomis (tiesiogiai įtakojant ar nusikalstamai pasyviai stebint) per pastaruosius 6 metus (palyginimo tikslu naudojami pilni ikipandeminiai 2019 ir paskutiniai išsamių duomenų 2025 metai) įvyko esminiai pokyčiai rinkoje:

1. Loterijų paslaugų sektoriuje faktiškai susiformavo privatus monopolis (paslaugas teikia tik dvi per akcininkus susijusios bendrovės), veikla vykdoma neefektyviai (valstybės požiūriu), socialiai nepakankamai atsakingai, vienašališkai nustatant bilietų kainas pažeidžiami vartotojų interesai, nors daugelyje Europos šalių Nacionalinę loteriją organizuoja valstybės valdomos įmonės, kurios užtikrina vartotojų apsaugą ir grąžina monopolio sąlygomis veiklą vykdančių loterijų neišvengiamai gaunamą viršpelnį į valstybės biudžetą;
2. Vartotojų suminės išlaidos lošimo paslaugoms (apima ir azartinius lošimus, ir loterijas) daugiau nei padvigubėjo (+114%) nuo 163 iki 349 mln. €;
3. Paslaugų vartojimas (bendra statymų suma) nuotolinių lošimų ir loterijų sąskaita išaugo daugiau nei 4 kartus (+317%) nuo 1214 iki 5058 mln. €;

4. Valstybė 2019-2025 metais prarado apie 250 mln. eurų (detalus negautų pajamų vertinimas pateiktas ankstesniuose Asociacijos raštuose Seimo valdybai), nes į valstybės biudžetą negrąžintas (veikianti mokestinė sistema dėl reguliavimo klaidų tapo neefektyvi) didžiulis viršpelnis, susiformavęs nuotolinių lošimų ir loterijų sektoriuose;
5. Per ilgą laiką suformuota tokia rinkos struktūra, kurioje dominuoja didžiausio azarto ir rizikos lošimų ir loterijų rūšys, teikiamos nuotoliniu būdu (internetu). Vartotojai renkasi siūlomą milžiniškų laimėjimų iliuziją, kurių jie siekia statydami didžiules neribotas sumas, naudojasi didžiulėmis prieinamumo galimybėmis – tiesiai į mobilių įrenginių bet kuriame šalies taške ir tiesiogiai iš banko atsiskaitomosios sąskaitos. Būtent dėl šių paskatų ir lengvos prieigos įvyko aukščiau minėtas vartotojų išlaidų (ir, tuo pat metu, problemų) didėjimas kartais. Tuo pat metu toliau sunkinamos nuosaikių laisvalaikio lošimo paslaugų veiklos sąlygos, ignoruojamas ir netaikomas individualizuotas diferencijuotas (skirtingoms rūšims pagal jų skirtumus) reguliavimas, dėl ko rinka radikalizuojasi rizikingiausių ir azartiškiausių rūšių link (vartotojų ir valstybės nenaudai);
6. Prašančių neleisti lošti asmenų skaičius išaugo 3 kartus (+223%) nuo 6,5 iki 20,8 tūkst. asmenų;
7. Kaip rodo rinkos reguliatoriaus ir bendrovių viešai skelbiami duomenys, dėl nepagrįstai padidinto specialiojo mokesčio tarifo (nuo 20 iki 22 proc.) beveik pusė iš azartinių lošimų sektoriuje veiklą vykdančių 12-os bendrovių šiandien atsidūrė ties galimo finansinio nemokumo ir veiklos nutraukimo riba, kai tuo pat metu dominuojančios 3-4 bendrovės uždirba viršpelnį, siekiantį iki 55-60 proc. pelno maržos.
8. Dėl valstybės reguliavimo sprendimų lošimo paslaugų tiekėjai skatinami iškelti veiklą iš Lietuvos ir teikti paslaugas nuotoliniu būdu iš kitų jurisdikcijų. Todėl 2019-2025 metų laikotarpiu šios pramonės šakos Lietuvoje sukurtų darbo vietų skaičius sumažėjo nuo 2 351 iki 1 650, t.y. minus 701 darbo vieta (-30%). Tuo pat metu nebe Lietuvoje mokamos šių veiklų pelno mokesčiai, šalis neteko su darbo užmokesčiu susijusių pajamų (VSD, PSD, GPM), pajamų neteko ir įvairių aptarnavimo paslaugų sektoriai (NT nuoma, komunalinės, valymo, apsaugos ir kt. paslaugos).

Šiuos pokyčius lėmė daugybiniai teisės aktų pakeitimai, kurie deklaruoto efekto nedavė. Juos FM ir LPT inicijavo pačios arba pasyviai nesipriešino kitų iniciatorių (bet nežinia kieno parengtiems) klaidingiems siūlymams savo oficialiomis išvadomis, pasisakymais formaliose teisėkūros diskusijose ar žiniasklaidoje.

Dėl to būtina įvertinti šių valstybės politikų ir tarnautojų elgesį ir jo žalą valstybei, vartotojams bei verslui:

- a) 2021 metais Seimo BFK pirmininkas Mykolas Majauskas aiškiai nepagrįstai be realaus pagrindo protegavo ir liberalizavo nuotolinių lošimų organizavimą, savo siūlymais aiškiai siekė šio sektoriaus lyderių stambėjimo, tuo pat metu per nepagrįstus ir neproporcingus reikalavimus apsunkindamas antžeminių lošimo paslaugų veiklos sąlygas, siekė jų sunaikinimo;
- b) 2023 metais Seimo narys Justas Dziugelis, priešingai Europos valstybių patirčiai, sumažino nuosaikių lošimų prieigą, nepagrįstai didindamas minimalų vartotojų amžių nuo 18 iki 21 metų amžių visoms lošimo paslaugoms, net bingo salonams ar totalizatoriaus punktams – tuo pat metu taip padarytas žmogaus teisių pažeidimas, nes be pagrindo ir neturint duomenų apie tokių sankcijų taikymo būtinumą apribotos 18-20 metų amžiaus asmenų teisės;
- c) Ypač didelio dėmesio ir rezonanso visuomenėje sulaukė Šarūno Stepukonio ilgu laikotarpiu (net 6 metus) nuotoliniuose lošimuose vykęs pinigų plovimo atvejis, rodantis, jog institucinė pinigų plovimo prevencija ir kontrolė nuotoliniuose lošimuose neveikė. Nors LPT yra tiesiogiai atsakinga už pinigų plovimo prevenciją, tačiau tuometinė Finansų ministrė Gintarė Skaistė ne tik nepareikalavo iš tarnybos vadovo paaiškinimo ir atsakomybės, bet priešingai – „už labai gerą darbą“ apdovanojo LPT vadovą pratęsdama jam eilinę kadenciją. Nėra suprantama, kodėl, kokiais argumentais ir duomenimis (kieno parengtais) ministrė vadovavosi priimdama tokį sprendimą.
- d) 2024 metais Finansų ministrė ir esama Seimo narė Gintarė Skaistė be pagrindo ir neatlikusi poveikio analizės visiems rinkos dalyviams vienodai pakėlė specialiojo mokesčio tarifą nuo 20 iki 22 procentų, kai finansiniai bendrovių duomenys patvirtina, jog antžeminių lošimų (ypač nuosaikių) kaip lažybų punktai ir B automatų salonai būtinųjų išlaidų dalis santykinai nedidelėse veiklos pajamose užima reikšmingą dalį, dėl ko jų pelno marža yra nedidelė, palyginus su nuotolinių lošimų veikla.;
- e) 2024 metais Seimo BFK pirmininkas ir esamas Seimo narys Mindaugas Lingė pasiūlė neveikiantį (tą rodo 2025 ir 2026 metų duomenys) reklamos draudimą, o Ingridos Šimonytės vadovaujama Vyriausybė galimai korupciniais pagrindais padarė neracionalią ir nepagrįstą išimtį reklamuotis lažyboms;

- f) 2024 metais Ekonomikos ir inovacijų ministras ir Seimo narys Lukas Savickas be pagrindo siūlė esminį specialiojo mokesčio padidinimą (mokestį skaičiuojant nuo visų įmokėtų statymų, o ne nuo veiklos bendrųjų pajamų), kuris būtų sužlugdęs visas rinkoje veikiančias bendroves, nes surenkama mokesčių suma jo projekte buvo numatyta dvigubai didesnė, nei bendrosios bendrovių pajamos.

Visus šiuos pakeitimus savo išvadomis ir ekspertiniais vertinimais palaikė (nors nenurodė savo pozicijos pagrindų, mokslinių tyrimų, kitų valstybių gerosios praktikos ar kitų argumentų) Finansų ministerijos (Vilma Mačerauskienė, Lolita Šumskaitė, Lina Kliukienė ir kt.) ir Lošimų priežiūros tarnybos (Virginijus Daukšys, Oleg Mackevič, Tatjana Veromej ir kt.) tarnautojai. Visos minėtos iniciatyvos žadėtų rezultatų neatnešė.

Dėl „Lošėjo kortelės“ projekto

Šiuo metu pateiktuose Seimo rudens sesijos programos projektuose planuojama, jog rugsėjo mėnesį Seime bus pateiktas Finansų ministerijos parengtas „Lošėjo kortelės“ projektas, aplipdytas įvairiais papildomais, atskiriems sektoriams nebūdingais, o bendrovėms nepakeliamais reikalavimais. Ir nors jam daugybinės kritinės pastabas yra pateikusios visos (!) verslo asociacijos, dėl neįvertintų ekonominių pasekmių kritiką išdėsčiusi Ekonomikos ir inovacijų ministerija, o Seimo Teisės departamentas pateikęs daugiau nei 90 pastabų.

Tokia „betoną galva“ pramušinėjanti teisėkūra yra eilinis FM ir LPT pozicijos ir veikimo būdo pavyzdys. Jis baigsis taip pat, kaip aukščiau minėtos 2021-2024 metų teisėkūros iniciatyvos, sukūrusios sąlygas vartotojų išlaidoms augti kartais, kartotis stepukonių istorijoms, o tuo pat metu atskirus paslaugų sektorius ir juose veikiančias bendroves atvesti prie bankroto ir veiklos nutraukimo ribos.

Asociacija šiuo kreipimusi prašo Seimo valdybos įsikišti į šį procesą ir kuo greičiau sustabdyti brokuotų ir ydingų įstatymų projektų pateikinėjimą Seime.

Dėl pribrendusios specialiojo mokesčio pertvarkos

Savo 2026-08-17 rašteⁱⁱ Finansų ministerijai Asociacija išsamiai pristatė progresinių specialiojo mokesčio tarifų modelio koncepciją. Jeigu ji būtų įdiegta, galėtų tapti ypač naudinga priemone efektyviam ir socialiai teisingam viršpelnio (ten, kur jis yra ar gali atsirasti) grąžinimui valstybės naudai, paliekant organizatoriams 10-15 proc. pelno maržą, kurios pakaktų įgyvendinti valstybės numatytas vartotojų apsaugos ir kitas priemones. Taip pat stabilizuotų padėtį rinkoje ir užtikrintų jos ilgalaikį tvarumą.

Vietoj to Seimo rudens sesijos darbų programoje planuojama svarstyti du universalaus tarifų didinimo (kurie abu privestų prie apytiksliai 6 iš 14 veiklą skirtinguose sektoriuose veiklą vykdančių bendrovių bankroto ir apie 600 darbo vietų arba 40% visų dirbančiųjų sunaikinimo) projektus – Nr. XVP-507 ir XVP-972. Pažymėtina, jog Finansų ministerijos pozicija abiejų šių projektų atžvilgiais taip pat turi tiesioginės korupcijos požymių, nes objektyviam sprendimui priimti neatlikta jokia (nei pagal lošimo paslaugų rūšis, nei pagal bendrovių rezultatus) poveikio analizė. Ministerija, kaip ir šių bei kitų teisėkūros iniciatyvų iniciatoriai, bent už kelis praėjusius metus nėra atlikę nei detalios rinkoje veikiančių bendrovių finansinių rezultatų analizės, nei tyrusi situaciją pagal licencijas atskiroms lošimo paslaugų rūšims. Todėl savo išvadose „nemato poreikio“ ir nesiūlo progresiniu būdu didinti mokesčio tarifų atskiroms bendrovėms pagal jų rezultatų lygį. Nors yra bendrovių, kurių pelno marža siekia net iki 60 proc., o metinis pelnas – iki 55 mln. eurų per metus. Dėl tokio „selektyvinio aklumo“ valstybė 2019-2025 metais prarado apie 250 mln. eurų.

Tokia valstybės pozicija mokestiniais klausimais veda prie nelogiškų, neracionalių net pavojingų teisinio reguliavimo sprendimų, darančių daugiamilijoninę žalą valstybei, vartotojams ir verslui. Todėl Seimo valdyba privalo įsikišti ir į šį procesą sustabdyti, pateikinėjant brokuotus įstatymų projektus Seime.

Ankstesnių laikotarpių viešojo administravimo ir teisinio reguliavimo klaidos

Šios klaidos formuoja neigiamą azartinių lošimų rinkos neigiamą įvaizdį, toliau veikia padėti rinkoje. Pažymėtina, jog parlamentinio tyrimo apimtyje taip pat turėtų būti vertinamos ir ankstesniais laikotarpiais padarytos valstybės politikos klaidos, turinčios ir darančios įtaką iki šiol:

1. Faktinis Nacionalinę loteriją organizuojančios UAB „Olifėja“ privatizavimas, kai valstybė neteko bendrovės kontrolės, o vėliau jos verslo dalys perkėlinėjamos į tik susijusių fizinių asmenų valdomas bendroves.

2. Teismo neteisėtu pripažintas nuotolinių lažybų įteisinimas 2010-2011 metais keturioms tuo metu lažybas organizavusioms bendrovėms sukūrė konkurencinį pranašumą prieš kitas bendroves, pradėjusias veiklą po nuotolinių lošimų legalizavimo 2016 metais. To pasekmės matomos ir šiandien – šios bendrovės dominuoja visoje rinkoje.
3. Nepriklausomos ir kolegialios Valstybinės lošimų priežiūros komisijos sunaikinimas ir politiškai priklausomos Lošimų priežiūros tarnybos įkūrimas.
4. LPT vadovų komandos suformavimas, netaikant aukštų profesinės kompetencijos reikalavimų, galimų korupcinių įtakų nevertinimas ir neužkardymas.
5. Asmenų, apribojusių savo galimybę lošti, registro sukūrimo trūkumai (nepakankama ir dalinė informacija).
6. Psichologinės pagalbos teikimo LPT dubliavimas su SAM įstaigomis, faktinė veiklos imitacija ir nepagrįstų lūkesčių kėlimas į LPT besikreipiantiems asmenims.
7. Nacionalinių reprezentatyvių reguliarių probleminio lošimo paplitimo tyrimų nevykdymas, reprezentatyvių mokslo tyrimų ignoravimas ir nesirėmimas jais rinkos reguliavimo ir teisėkūros procesuose.
8. Reklamos uždraudimo iniciatyvos metu padarytos nepagrįstos išimtys lažybų reklamai ir galimi korupcinių santykių požymiai atskirų politikų (Ingridos Šimonytės Vyriausybės) ir žiniasklaidos susitarimuose.
9. Medijų rėmimo fondo lėšų skirstymo prioritetai ir viešinimas, pažeidžiantis mokslinio neutralumo ir nešališkumo principus, dėl ko valstybės finansuojamo viešinimo rezultatai yra neigiami (vartotojų išlaidos toliau auga).
10. LPT ir FM pastangomis formuojamas 3-4 bendrovių dominavimas (smulkesnius dalyvius stumiant iš rinkos, o lyderius kryptingai remiant) azartinių lošimų sektoriuje, o faktinis privatus monopolis loterijų sektoriuje globojamas, nors veikla vykdoma neefektyviai, nepakankamai socialiai atsakingai.
11. Neatliktas joks valstybinio lošimų ir loterijų reguliavimo vertinimas ar auditas, nors ilguoju laikotarpiu nei vienas teisės aktų projektuose deklaruotas tikslas nebuvo pasiektas, o priešingai – dėl tokio reguliavimo (kai nebuvo taikomas diferencijuotas pagal lošimo paslaugų rūšis reguliavimas ir proporcingos priemonės) rinka buvo radikalizuota, nes joje dominuoja azartiškiausios ir rizikingiausios lošimo paslaugų rūšys, vartotojai išnaudojami – su visomis to pasekmėmis (vartotojų išlaidos augo kartais).
12. Azartinių lošimų įstatyme numatyti baudų lošimo paslaugų tiekėjams dydžiai yra ekonomiškai nepagrįsti ir neproporcingi pažeidimų turiniui, nes tiek už smulkius, tiek už šiurkščius pažeidimus yra numatytos didžiulės baudos, kurios dažnai viršija bendrovių metinę pelno maržą. Tokiu būdu baudos tampa dalies bendrovių „išstūmimo“ iš rinkos įrankiu, o jas skiria vienvaldis LPT vadovas. Pateikti ir aprašyti faktai indikuoja galimų korupcijos rizikų buvimą nustatant ir skiriant baudas. Įdomu yra ir tai, jog loterijų sektoriui, kuris kol kas reglamentuojamas pagal Loterijų įstatyme numatytas nuostatas, kažkodėl baudos ženkliai mažesnės, nes jų padarytiems pažeidimams naudojama kita baudų už pažeidimus tvarka. Nors loterijos (ypač – nuotolinės) yra sudėtinė lošimo paslaugų rūšis, o Lietuvoje loterijų pajamos didesnės nei visų kitų antžeminių lošimo rūšių kartu sudėjus.
13. Nors Lietuvos azartinių lošimų ir loterijų rinka identiška daugumai Vakarų valstybių, brandžių Europos valstybių statistiniais duomenimis ir patirtimi stengiama nesinaudoti. Priešingai – tai ignoruojama, nesiremiama kuriant valstybės politikos azartinių lošimų ir loterijų rinkoje principus, vykdam valstybės reguliavimą ir priežiūrą.
14. Lietuvos lošimų rinka faktiškai „parduota“ užsienio kapitalo bendrovėms, todėl „pinigai išvežami“ iš šalies, o neigiamos pasekmės lieka. Lošimų paslaugos nekuria pridėtinės vertės, todėl nacionalinių subjektų kontroliuojamų bendrovių pardavimas užsienio subjektams yra valstybei ekonomiškai nenaudingas.
15. Skirtingų iniciatyvų prisitaikymo prie vis naujų ir nesibaigiančių verslo organizavimo sąlygų keitimo pereinamasis nenutrūkstamas laikotarpis jau tęsiasi 9 metus, o su „Lošėjo kortelės“ projektu (jei jis bus priimtas) sudarys 12 metų. Tokia teisėkūra netoleruotina ir nepateisinama – tai reiškia, jog šiuo laikotarpiu akivaizdžiai ir grubiai pažeidžiamas pagrįstų verslo lūkesčių principas, prarastos investicijos. Visais atvejais taip diskredituojama valstybė arba dėl nekompetencijos, arba dėl sąmoningo prieš ją nukreipto veikimo.

Dėl to, kad aukščiau pateikti duomenys ir faktai ilgu laikotarpiu liudija ir leidžia teigti, jog šių veiksmų visumą galime prilyginti veikimui prieš valstybę (t. y. Baudžiamajame kodekse numatytam nusikaltimui), nes padaryta didžiulė žala valstybei, vartotojams, verslui, valstybė diskredituota. Todėl būtinas parlamentinis tyrimas. Jo atlikimui, duomenų ir faktų surinkimui, tikrinimui ir įvertinimui bei išvadoms parengti Asociacija siūlo suformuoti kompetentingą darbo grupę. Esant pagrįstai būtinybei, kreiptis į teisėsaugos institucijas, užsienio valstybių reguliatorius, nustatyti kiekvieno dalyvio vaidmenį ir atsakomybę šiuose procesuose. Kol šie darbai nebus atlikti, siūlytina sustabdyti visas šios srities teisėkūros iniciatyvas.

To atsisakant ir nedarant – Asociacija prašo pateikti išsamius atsakymus į aukščiau išdėstytus klausimus apie valstybės politiką ir jos klaidas, atnešusias didžiulius praradimus valstybei, verslui ir visuomenei.

*Pagarbiai,
Nacionalinės lošimų ir žaidimų verslo asociacijos prezidentas
Liutauras Ulevičius*

ⁱ Žr. 2026-02-12, 2025-07-11, 2025-02-09, 2024-09-17, 2023-03-30, 2022-10-13 ir 2022-04-11 raštus.

ⁱⁱ <https://www.losimai.eu/wp-content/uploads/2021/11/2026-08-17-NLZVA-rastas-FM-del-LRV-isvados-projekto-s0817.pdf>